

Deddf Senedd Cymru (Aelodau ac Etholiadau) 2024

2024 dsc 4

RHAN 3

COMISIWN DEMOCRATIAETH A FFINIAU CYMRU

11 Ailenwi Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013

- (1) Mae enw byr [Deddf Llywodraeth Leol \(Democratiaeth\) \(Cymru\) 2013 \(dccc 4\)](#) wedi ei newid i Ddeddf Comisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru etc. 2013.
- (2) Cyfeirir at y Ddeddf honno yn y Ddeddf hon fel “Deddf 2013”.
- (3) Yn adran 76 o Ddeddf 2013 (enw byr), yn lle “Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013” rhodder “Deddf Comisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru etc. 2013”.
- (4) Mae Rhan 1 o Atodlen 1 yn gwneud mân ddiwygiadau a diwygiadau canlyniadol sy’n ymwneud â’r adran hon.

12 Ailenwi Comisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru

- (1) Yn adran 2 o Ddeddf 2013 (enw a pharhad y Comisiwn)—
  - (a) hepgorer is-adran (2);
  - (b) ar y diwedd mewnosoder—
    - (3) Mae’r corff corfforedig hwnnw (a ailenwyd gyntaf gan is-adran (2)) wedi ei ailenwi yn Gomisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru (y cyfeirir ato yn y Ddeddf hon fel “y Comisiwn”).
  - (c) yn y pennawd, yn lle “Comisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru” rhodder “Comisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru”.
- (2) Mae Rhan 2 o Atodlen 1 yn gwneud mân ddiwygiadau a diwygiadau canlyniadol sy’n ymwneud â’r adran hon.

13 Nifer aelodau'r Comisiwn

Yn adran 4(1) o Ddeddf 2013 (aelodau'r Comisiwn), yn lle paragraff (c) rhodder—
“(c) o leiaf 1 aelod arall ond dim mwy na 7 o aelodau eraill.”

14 Personau na chaniateir iddynt fod yn aelodau o'r Comisiwn neu'n brif weithredwr arno

(1) Yn adran 4(3) o Ddeddf 2013 (personau na chaniateir eu penodi yn aelodau o'r Comisiwn)—

- (a) yn lle “Ni chaiff Gweinidogion Cymru benodi person sydd yn” rhodder “Ni chaiff aelod fod yn”;
- (b) yn lle paragraff (a) rhodder—
“(a) aelod o un o ddeddfwrfeydd y DU;”;
- (c) yn lle paragraff (b) rhodder—
“(ba) person a gymerir ymlaen gan aelod o un o ddeddfwrfeydd y DU, o dan gontract gwasanaeth neu gontract am wasanaethau, mewn cysylltiad â chyflawni swyddogaethau'r aelod;
(bb) person a gymerir ymlaen gan blaid wleidyddol gofrestredig o dan gontract gwasanaeth neu gontract am wasanaethau;
(bc) cynghorydd arbennig;”.

(2) Yn adran 8(4) o'r Ddeddf honno (personau na chaniateir eu penodi yn brif weithredwr)

- (a) yn lle paragraff (a) rhodder—
“(a) aelod o un o ddeddfwrfeydd y DU;”;
- (b) yn lle paragraff (b) rhodder—
“(ba) person a gymerir ymlaen gan aelod o un o ddeddfwrfeydd y DU, o dan gontract gwasanaeth neu gontract am wasanaethau, mewn cysylltiad â chyflawni swyddogaethau'r aelod;
(bb) person a gymerir ymlaen gan blaid wleidyddol gofrestredig o dan gontract gwasanaeth neu gontract am wasanaethau;
(bc) cynghorydd arbennig;”.

(3) Yn adran 72(1) o'r Ddeddf honno (dehongli), yn y lleoedd priodol mewnoder—

- “ystyr “aelod o un o ddeddfwrfeydd y DU” yw—
- (a) Aelod o'r Senedd;
  - (b) aelod o Dŷ'r Cyffredin;
  - (c) aelod o Dŷ'r Arglwyddi;
  - (d) aelod o Senedd yr Alban;
  - (e) aelod o Gynulliad Gogledd Iwerddon;”;
- “ystyr “cynghorydd arbennig” yw cynghorydd arbennig o fewn yr ystyr a roddir i “special adviser”—
- (a) ym Mhennod 1 o Ran 1 o [Ddeddf Diwygio Cyfansoddiadol a Llywodraethu 2010](#) (p. 25), neu
  - (b) yn adran 1 o [Ddeddf y Gwasanaeth Sifil \(Cynghorwyr Arbennig\) \(Gogledd Iwerddon\) 2013](#) (p. 8 (G.I.)),”;

Statws This is the original version (as it was originally enacted).

“ystyr “plaid wleidyddol gofrestredig yw plaid sydd wedi ei chofrestru o dan Ran 2 o Ddeddf Pleidiau Gwleidyddol, Etholiadau a Refferenda 2000 (p. 41).”.

(4) Yn Atodlen 3 i'r Ddeddf honno (mynegai o ymadroddion wedi eu diffinio), yn nhabl 2—

(a) ar ôl y cofnod ar gyfer “aelod cadeirio” mewnosoder—

“Aelod o un o ddeddfwrfeydd y DU Adran 72(1)”;
(*Member of a UK legislature*)

(b) ar ôl y cofnod ar gyfer “cyfarfod cymunedol” mewnosoder—

“Cynghorydd arbennig (*Special adviser*) Adran 72(1)”;

(c) ar ôl y cofnod ar gyfer “newid i sir wedi ei chadw” mewnosoder—

“Plaid wleidyddol gofrestredig Adran 72(1)”.
(*Registered political party*)

15 Cworwm ar gyfer cyfarfodydd o'r Comisiwn

Yn adran 6 o Ddeddf 2013 (trafodion y Comisiwn), ar ôl is-adran (1) mewnosoder—

“(1A) Caiff Gweinidogion Cymru drwy reoliadau ddiwygio is-adran (1) i newid y cworwm, ond ni chânt newid y cworwm i rif sy'n is na 3.”

16 Comisiynwyr cynorthwyol

(1) Yn adran 11 o Ddeddf 2013 (comisiynwyr cynorthwyol y caniateir dirprwyo iddynt swyddogaethau sy'n ymwneud â llywodraeth leol)—

(a) yn lle is-adran (1) rhodder—

“(1) Caiff y Comisiwn benodi un neu ragor o bersonau (a elwir yn “comisiynydd cynorthwyol) y caiff y Comisiwn ddirprwyo swyddogaethau iddo neu iddynt yn unol ag adran 13(1).”;

(b) yn is-adran (2)—

(i) yn lle “Ond ni chaiff y Comisiwn benodi person sydd yn” rhodder “Ni chaiff comisiynydd cynorthwyol fod yn”;

(ii) yn lle paragraff (a) rhodder—

“(a) aelod o un o ddeddfwrfeydd y DU;”;

(iii) yn lle paragraff (b) rhodder—

“(ba) person a gymerir ymlaen gan aelod o un o ddeddfwrfeydd y DU, o dan gontract gwasanaeth neu gontract am wasanaethau mewn cysylltiad â chyflawni swyddogaethau'r aelod;

(bb) person a gymerir ymlaen gan blaid wleidyddol gofrestredig o dan gontract gwasanaeth neu gontract am wasanaethau;

(bc) cynghorydd arbennig;”.

Statws This is the original version (as it was originally enacted).

- (2) Yn adran 13(1) o'r Ddeddf honno (dirprwyo), yn lle "gomisiynydd cynorthwyol" rhodder "un neu fwy o'i gomisiynwyr cynorthwyol".
- (3) Yn y tabl yn Rhan 2 o Atodlen 1A i Ddeddf 2006 (swyddi sy'n anghymhwysu'r deiliad rhag bod yn Aelod o'r Senedd neu'n ymgeisydd mewn etholiad i fod yn Aelod o'r Senedd), ar ôl y cofnod ar gyfer "Comptroller and Auditor General or Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol" mewnosoder—

"Democracy and Boundary Commission Cymru or Comisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru	The members, assistant commissioners and chief executive of the Commission".
--	---
